

The military-security implications of the deepening relations between the Zionist regime and Saudi Arabia for the Islamic Republic of Iran and the Axis of Resistance

Amirreza Moghavemi¹

Abstract

In light of recent geopolitical developments in West Asia, the deepening relations between the Zionist regime and Saudi Arabia—two influential regional actors—carry significant implications for the Islamic Republic of Iran and the Axis of Resistance. This article, employing a descriptive-explanatory method and utilizing Randall Schweller’s theory of Balance of Interests, along with an analysis of the strategic motivations and orientations of both parties, seeks to answer the key question: What are the military-security consequences of the growing relationship between Saudi Arabia and the Zionist regime for the Islamic Republic of Iran and the Axis of Resistance? The findings of this study suggest that the increasing proximity between Saudi Arabia and the Zionist regime enhances Tel Aviv’s strategic depth and deterrence capabilities against Iran, thereby shifting the regional balance of power in favor of Iran’s rivals. Furthermore, the formation of bilateral or multilateral military cooperation frameworks within the context of CENTCOM, efforts to establish new alliances such as the “Arab NATO” or the “Middle East Strategic Alliance,” and the expansion of intelligence-security cooperation among these actors, create capacities for destabilizing Iran and weakening resistance groups. The article concludes that the growing convergence between the Zionist regime and Saudi Arabia may lead to intensified cooperation—particularly with the United States—in intelligence and security operations against the Islamic Republic of Iran. In more distant scenarios, such cooperation could potentially extend to joint military actions aimed at undermining the Axis of Resistance and targeting the Islamic Republic itself as part of strategic planning by the involved leaderships.

Keywords: Saudi Arabia, Zionist regime, Islamic Republic of Iran, Axis of Resistance, Balance of Interests.

1. Researcher & Lecturer of International Relations, Imam Hossein Comprehensive University, Tehran, Iran.
amirmg1997@gmail.com

Extended Abstract

1. Introduction

In recent decades, geopolitical transformations in West Asia—particularly in the aftermath of the Arab Spring, the signing of the Abraham Accords, and the gradual relegation of the Palestinian question in the foreign policy agendas of certain Arab states—have given rise to emerging patterns of security convergence between some Arab countries and the Zionist regime. This trajectory, on the one hand, stems from structural shifts in the international system and the gradual retrenchment of the United States' strategic commitments in the region, and, on the other hand, is driven by shared threat perceptions, including the Islamic Republic of Iran, resistance movements, and revolutionary Islamist ideologies. Collectively, these dynamics have facilitated the formation of new alliances and the redefinition of regional security interests.

2. Theoretical framework

The theory of Balance of Interests is regarded as one of the most innovative contributions within the framework of neoclassical realism, developed by Randall L. Schweller. Positioned in contrast to traditional structural realist approaches such as Kenneth Waltz's Balance of Power and Stephen Walt's Balance of Threat, this theory seeks to address the shortcomings of other realist schools by introducing and refining the concept of interests, categorizing the diverse interests of states, and emphasizing perceptual and non-material factors in the foreign policy-making process. In this theory, unlike the traditional premises of balance-of-power approaches in realism, it is not security that primarily motivates states to form alliances. Rather, states align with one another in pursuit of greater gains and benefits.

3. Methodology

The research methodology employed in the present study is descriptive–explanatory in nature. The descriptive–explanatory method seeks to examine and convey complex ideas and information, as well as to analyze and synthesize data from various sources in order to generate a coherent text. The primary objective of the explanatory approach is to enhance the reader's understanding of the subject matter and research problem. Qualitative research is often explanatory in orientation, as it enables researchers to explore the underlying reasons behind observed phenomena and findings. Explanatory methods are thus employed to articulate and interpret descriptive information; while descriptive studies address “what” questions, explanatory studies pursue “why” and “how” questions. Moreover, the present study is applied–developmental in terms of its objectives, and it is qualitative in terms of its methodological orientation and the type of

data utilized.

4. Discussion

As elaborated in the previous section, the balance-of-interests theory posits that alignments are formed not merely on the basis of perceived threats, but rather on the foundation of shared interests. The Zionist regime, once considered the foremost enemy of the Arab states, has over time—and in light of regional and international developments—moved toward strategic convergence with certain Arab countries, most notably Saudi Arabia. Whereas Israel was once regarded as a “traditional enemy” by Saudi Arabia, prompting Riyadh to dispatch troops in support of Arab states and to provide extensive financial assistance to the Palestinians, over time, with the emergence of common threats—namely Iran and the Muslim Brotherhood—Saudi Arabia no longer sought to balance against Israel. Instead, it gradually converged with Israeli leaders in their outlook on West Asia, particularly regarding opposition to the resistance front led by Iran and to Sunni political Islam embodied in the Muslim Brotherhood. Saudi Arabia’s domestically driven developmental interests have further propelled it toward cooperation with Israel, despite the existence of ideological or religious contradictions. From Schweller’s perspective, two systemic shifts—the recalibration of U.S. policies and the disruption of the regional balance of power—interacting with Saudi Arabia’s political and economic considerations, have influenced the kingdom’s leadership and incentivized rapprochement with Israel. Political factors such as the quest for regime legitimacy, countering the ideological influence of the Islamic Republic of Iran, and addressing the aspirations of the younger Saudi generation, alongside economic imperatives such as implementing Crown Prince Mohammed bin Salman’s economic initiatives, combined with the rise of a new generation of elites within the state as an intervening variable, have collectively driven Saudi Arabia toward alignment with Israel.

5. Conclusion and Suggestions

One of the most significant consequences of the deepening relations between the Zionist regime and the Arab states of the Persian Gulf in general, and Saudi Arabia in particular, is the intensification of military-security threats against the Islamic Republic of Iran. The findings of this study indicate that the deepening of relations between Israel and Saudi Arabia entails five major military-security threats to the Islamic Republic of Iran. First, the expansion of Israel’s strategic depth against Iran, facilitated by its proximity to Saudi Arabia, enables direct access to Iran’s southern borders and enhances Israel’s intelligence-gathering and operational capacities. This development poses a serious challenge to Iran’s conventional deterrence and exacerbates the likelihood of preemptive threats at the regional level. Such strategic depth allows Israel to conduct more precise and targeted security and military operations—capabilities that were previously

constrained by regional geographic and political limitations. Second, the strengthening of Iran's regional rivals and the alteration of the regional balance of power through military-security synergies between Saudi Arabia, Israel, and their regional allies have weakened the Resistance Front and reduced Iran's influence both in neighboring states and beyond. The emergence of an informal yet effective coalition against the Resistance Front has redefined the balance of power and regional threat perceptions, creating new challenges for Iran's strategic policies. Third, bilateral and multilateral military cooperation under the umbrella of the United States Central Command (CENTCOM) provides a platform for institutionalizing these relations through intelligence sharing, joint military exercises, and coordination on regional and extra-regional threats. From Iran's perspective, this framework not only expands U.S. influence in the region but also intensifies strategic pressures on the Resistance Front. Fourth, the formation of military coalitions such as a potential "Middle Eastern NATO" and the "Middle East Strategic Alliance," whether through formal or informal initiatives, reflects efforts to institutionalize the Saudi-Israeli security partnership on a transnational level. These coalitions, while serving as regional military arms of the United States, could also bring about structural transformations in regional security and establish new equilibria to the detriment of Iran. Fifth, the destabilization of Iran and the Resistance movements through extensive intelligence and security cooperation—including cyber operations, the collection and exchange of sensitive information, support for opposition groups, and the orchestration of infiltration and sabotage activities—has imposed systematic and multidimensional pressures on the Islamic Republic. These pressures have not only undermined Iran's national security but have also targeted the cohesion and effectiveness of the Resistance Front.

پیامدهای نظامی - امنیتی تعمیق مناسبات رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی برای جمهوری اسلامی ایران و محور مقاومت

امیررضا مقومی^۱

چکیده

با توجه به تحولات ژئوپلیتیکی اخیر در غرب آسیا، تعمیق مناسبات رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی به‌عنوان دو بازیگر مؤثر منطقه‌ای پیامدهای قابل توجهی برای جمهوری اسلامی ایران و محور مقاومت در پی دارد. این مقاله با روش توصیفی-تبیینی و به‌کارگیری نظریه موازنه منافع رندال شولر و تحلیل انگیزه‌ها و جهت‌گیری‌های راهبردی طرفین، به دنبال پاسخ دادن به این سؤال کلیدی است که تعمیق مناسبات عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی چه پیامدهای نظامی-امنیتی برای جمهوری اسلامی ایران و محور مقاومت در پی دارد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که نزدیکی فزاینده عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی به توسعه عمق راهبردی و تقویت توان بازدارندگی تل‌آویو در برابر ایران منجر می‌شود و موازنه قوای منطقه‌ای را به نفع رقبای جمهوری اسلامی ایران تغییر می‌دهد. همچنین، شکل‌گیری همکاری‌های نظامی دو یا چندجانبه در قالب ستکام، تلاش برای ایجاد ائتلاف‌های جدید نظیر «ناتوی عربی» یا «ائتلاف استراتژیک خاورمیانه» و گسترش همکاری‌های اطلاعاتی-امنیتی میان این بازیگران، ظرفیت‌هایی برای بی‌ثبات‌سازی ایران و تضعیف گروه‌های مقاومت فراهم می‌آورد. نتیجه آنکه برآیند نزدیکی بیشتر روابط رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی به یکدیگر می‌تواند تقویت همکاری طرفین به همراه ایالات متحده برای اقدامات امنیتی-اطلاعاتی علیه جمهوری اسلامی ایران باشد و حتی در سناریوهای دورتر، همکاری نظامی برای آسیب رساندن به جبهه مقاومت و جمهوری اسلامی ایران در طرح‌ریزی‌های رهبران آنان مدنظر قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: عربستان سعودی، رژیم صهیونیستی، جمهوری اسلامی ایران، محور مقاومت، موازنه منافع.

۱. پژوهشگر و مدرس روابط بین‌الملل، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران.

amirmg1997@gmail.com

۱. مقدمه

تحولات ژئوپلیتیکی دهه‌های اخیر در غرب آسیا، به‌ویژه پس از وقوع بهار عربی، امضای توافقات ابراهیم و کاهش تدریجی اولویت مسئله فلسطین در محاسبات سیاست خارجی برخی دولت‌های عربی موجب شکل‌گیری الگوهای نوظهوری از همگرایی امنیتی میان برخی کشورهای عربی و رژیم صهیونیستی شده است. این روند که از سویی ریشه در تحولات ساختاری در نظام بین‌الملل و کاهش تعهدات راهبردی ایالات متحده در منطقه دارد، و از سوی دیگر ناشی از تهدیدات مشترکی چون جمهوری اسلامی ایران، گروه‌های مقاومت و گفتمان اسلام‌گرایی انقلابی است زمینه‌ساز شکل‌گیری اتحادهای جدید و بازتعریف منافع امنیتی شده است. در طول دهه‌های گذشته، روابط رژیم صهیونیستی و دولت‌های عربی عمدتاً خصمانه و مبتنی بر تقابل ایدئولوژیک، هویتی و ژئوپلیتیکی بوده است. با این حال، از دهه ۲۰۱۰ به بعد، شاهد نوعی چرخش راهبردی در نگرش کشورهای عربی به رژیم صهیونیستی بوده‌ایم؛ چرخشی که از «تقابل آشکار» به «همزیستی تاکتیکی» و در مواردی به «همکاری استراتژیک» سوق یافته است. عربستان سعودی به‌عنوان یکی از قدرت‌های اصلی در جهان عرب و مدعی رهبری جهان اهل سنت، در سال‌های اخیر، گرایش‌های فزاینده‌ای به تعامل با رژیم صهیونیستی نشان داده است؛ تعاملی که از مجراهای دیپلماتیک غیررسمی آغاز شده و اکنون به سطح رایزنی‌های اطلاعاتی، امنیتی و نظامی و حتی بررسی امکان عادی‌سازی رسمی روابط ارتقا یافته است.

از منظر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران، این روند نه‌تنها تغییری صرف در آرایش نیروهای منطقه‌ای تلقی نمی‌شود، بلکه به‌مثابه بازتعریف ساختار تهدیدات و شکل‌گیری یک «ائتلاف خصمانه» تلقی می‌گردد؛ ائتلافی که درصدد مهار و تضعیف مؤلفه‌های قدرت منطقه‌ای ایران و جبهه مقاومت است. هم‌پوشانی منافع امنیتی عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی در قالب پروژه‌هایی همچون فرماندهی مرکزی آمریکا (سنتکام)، ناتوی عربی و ائتلاف استراتژیک خاورمیانه، نه‌تنها موازنه قدرت منطقه‌ای را به ضرر محور مقاومت تغییر می‌دهد، بلکه ظرفیت‌های تهدیدات ترکیبی، اطلاعاتی، سایبری و نیابتی علیه جمهوری اسلامی ایران را به‌طور بی‌سابقه‌ای افزایش می‌دهد. از این‌رو، بررسی روند تعمیق مناسبات نظامی-امنیتی میان این دو بازیگر، نه‌تنها یک ضرورت علمی بلکه یک مسئولیت راهبردی محسوب می‌شود. شناسایی ابعاد و پیامدهای این

همگرایی، پیش‌شرط تحلیل دقیق فرصت‌ها و تهدیدات و پیش‌بینی رفتار بازیگران در آینده نزدیک است.

در همین راستا، پرسش اصلی پژوهش چنین صورت‌بندی می‌شود: تعمیق مناسبات رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی چه پیامدهای نظامی و امنیتی برای جمهوری اسلامی ایران و محور مقاومت در پی دارد؟ برای پاسخ به این سؤال، مقاله با بهره‌گیری از چارچوب نظری «موازنه منافع» رندال شولر، به تحلیل جهت‌گیری‌ها، انگیزه‌ها و پیامدهای این نزدیکی راهبردی پرداخته و تلاش می‌کند تصویری واقع‌گرایانه از چشم‌انداز تهدیدات پیش‌رو در ابعاد نظامی و امنیتی ارائه دهد.

۲. پیشینه پژوهش

مجموع بررسی‌ها درباره ادبیات منتشرشده مرتبط با این موضوع نشان می‌دهد که مقاله حاضر با عنوان بعضی منابع قرابت موضوعی دارد؛ لکن محتوا، اهداف و سؤالات این تحقیق با مطالعات پیشین تفاوت‌هایی دارد که عمده این تفاوت در چارچوب نظری آن و مبنای قرار دادن پیامدهای نظامی-امنیتی است که موجب شده مقاله از حالت کلی‌گویی خارج شود و به‌طور مبسوط به مسئله مدنظر بپردازد. مطالعات پیشین عمدتاً بر تعمیق روابط رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی با مبنای قرار دادن نظریه موازنه تهدید تمرکز کرده‌اند؛ اما پژوهش حاضر سعی دارد کلیت مناسبات رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی را در چارچوب موازنه منافع رندال شولر تجزیه و تحلیل نماید و با تمرکز بر پیامدهای امنیتی-نظامی، این ابعاد را به‌صورت کامل‌تر تبیین کند. با این حال، در ادامه به برخی از منابع منتشرشده در این رابطه پرداخته می‌شود:

در تحقیقات داخلی، واعظ و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله‌ای با عنوان «عادی‌سازی روابط عربستان و رژیم اسرائیل و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران: تهدیدات علیه محور مقاومت» نتیجه گرفته‌اند که عادی‌سازی روابط موجب تهدیداتی برای محور مقاومت در این ابعاد شده است، از جمله حمایت از نیروهای داخلی، جدایی طلب و خواستار سقوط جمهوری اسلامی در ایران و حمایت از نیروهای منطقه‌ای و بین‌المللی ضد محور مقاومت در کل این محور یعنی در ایران، سوریه، لبنان، یمن، عراق و ...

نوریان و قیاسی (۱۴۰۴) در تحقیقی با عنوان «بررسی علل و روند همگرایی اسرائیل و اعراب و پیامدهای امنیتی آن برای ایران»، معتقدند که از زمان تأسیس اسرائیل، روابط آن با کشورهای عربی روندی پیچیده از جنگ، آتش‌بس، مذاکرات و صلح را طی کرده که به همگرایی تدریجی

انجامیده است. این روند که مورد توجه اندیشمندان و سیاستمداران قرار گرفته، حاصل سه عامل کلیدی است: محدودیت‌های راهبردی اسرائیل، الزامات کشورهای عربی و منافع مشترک. پژوهش حاضر با روش تحلیلی-تبیینی نشان می‌دهد این همگرایی چندبعدی و چندسطحی پیامدهای امنیتی مهمی برای ایران داشته است، از جمله تضعیف جبهه مقاومت، محاصره منطقه‌ای ایران، ایجاد موازنه تهدید و بازتعریف ساختار امنیتی خاورمیانه.

در مطالعات خارجی، امانی الطاف و استیون دیوید^۱ (۲۰۲۳) در تحقیق خود با عنوان «روابط سعودی-اسرائیل: مزایا و پیامدهای یک اتحاد»، به تحلیل دینامیک‌ها و عواملی پرداخته‌اند که روابط احتمالی عادی‌سازی بین اسرائیل و عربستان سعودی را شکل می‌دهد. این تحقیق استدلال می‌کند که شتاب دیپلماتیک اخیر، توافق احتمالی میان ایالات متحده و عربستان سعودی و تحکیم یک ائتلاف عملی برای مقابله با نفوذ ایران، زمینه‌ای را برای غلبه بر موانع ایدئولوژیک و مذهبی عمیق به وجود آورده است. به اعتقاد نویسندگان، عادی‌سازی روابط ممکن است به شرطی قابل تحقق باشد که اسرائیل آمادگی نشان دهد تا تساهل‌هایی در قبال مشروعیت دولت فلسطینی در مسیر حل جدی و مناسب این مشکل قائل شود. با این حال، سؤالات مربوط به مشروعیت دولت‌های فلسطینی و اسرائیلی، همراه با وضعیت حقوقی مورد مناقشه سرزمین‌های اشغالی، از زمان آغاز درگیری عربی-اسرائیلی همواره موانعی اساسی و پایدار بوده است.

بلحول و فشر^۲ (۲۰۲۴) در مقاله خود به بررسی روابط پنهان بین اسرائیل و کشورهای عربی در زمینه آنچه به‌عنوان دیپلماسی پنهان یا تعاملات خارجی اعلام نشده شناخته می‌شود پرداخته‌اند. این روابط از طریق مسائل اقتصادی و امنیتی بسیاری که تحت تأثیر مسائل تاریخی، جغرافیایی و نفوذ آمریکا، به‌ویژه در دوران ریاست‌جمهوری دونالد ترامپ، به وجود آمده‌اند شکل گرفته است. به اعتقاد نویسندگان این نوع دیپلماسی در منطقه عربی به‌منزله عادی‌سازی تلقی می‌شود و اکثر رژیم‌ها برای آن توجیهاتی یافته‌اند که همگی زیر عنوان «خیانت به مسئله فلسطین» قرار می‌گیرند. این دیپلماسی در چارچوب رد این توافقات عادی‌سازی توسط جامعه عربی قرار دارد که اسرائیل آن را به‌عنوان نوعی استراتژی در نظر گرفته و دیدگاه و رویکرد تل‌آویو برای حل «مسئله فلسطین» را بر اساس انعقاد توافقات دوجانبه با کشورهای عربی به‌عنوان هدف اصلی، بدون توجه به روند مذاکرات با طرف فلسطینی، شکل می‌دهد.

1. Amani Altaf & Steven David

2. Belhoul & Fechar

۳. روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق در مطالعه حاضر از نوع توصیفی-تبیینی است. این روش به دنبال بررسی و انتقال ایده‌ها و اطلاعات پیچیده و آنالیز و سنتز اطلاعات از منابع مختلف به منظور تولید متن است. مهم‌ترین هدف روش تبیینی افزایش درک خواننده از موضوع و مسئله تحقیق است. پژوهش‌های کیفی اغلب دارای هدف تبیینی است و محققان می‌توانند با بررسی چرایی مشاهدات موجود و یافته‌های آن، موضوع را مورد آزمون قرار دهند. روش تبیینی برای بیان و محاسبه اطلاعات توصیفی به کار می‌رود و بنابراین، در حالی که مطالعات توصیفی از چرایی انواع سؤالات پرسش می‌کنند، مطالعات تبیینی به دنبال پرسش در مورد سؤالات چرایی و چگونگی هستند. افزون بر این، تحقیق حاضر به لحاظ هدف، کاربردی-توسعه‌ای است. به علاوه، از نظر روش‌شناسی تحقیق بر مبنای نوع داده‌ها، کیفی محسوب می‌شود.

۴. مبانی نظری: موازنه منافع^۱

نظریه موازنه منافع یکی از نوآورانه‌ترین نظریه‌های ارائه شده در چارچوب واقع‌گرایی نئوکلاسیک است که توسط رندال ال. شولر^۲ توسعه یافت. این نظریه در تقابل با رویکردهای سنتی واقع‌گرایی ساختاری نظیر «موازنه قدرت» کنت والتز و «موازنه تهدید» استفن والت قرار می‌گیرد و با وارد کردن و روشن‌تر ساختن مفهوم منافع و تقسیم‌بندی منافع گوناگون دولت‌ها و همچنین تأکید بر عوامل ادراکی و غیرمادی در فرایند سیاست‌گذاری خارجی، درصدد رفع نواقص و کاستی‌های سایر نحله‌های رئالیستی بوده است (شجاعی، ۱۴۰۳: ۳۲). متغیرهای داخلی به تحلیل سیاست خارجی دولت‌ها، خلأهای تبیینی رویکردهای پیشین را پوشش دهد. شولر در کتاب *تهدیدهای بی‌پاسخ: محدودیت‌های سیاسی بر موازنه قدرت*^۳ (۲۰۰۶) و مقاله مهم خود با عنوان «نظریه‌ای نئوکلاسیک واقع‌گرایانه درباره کم‌موازنه‌سازی»^۴ (۲۰۰۴)، مبانی این نظریه را تبیین کرده است. از دیدگاه شولر، آنچه کشورها را به واکنش وامی‌دارد جبر سیستمی و یا ادراک تهدید صرف نیست، بلکه همه این‌ها تحت تأثیر محاسبات هزینه-فایده که متأثر از عوامل داخلی و سیستمی است انجام می‌گیرد (نعمتی، ۱۳۹۸: ۱۵۲). به عبارت دیگر، در این نظریه، برخلاف ایده سنتی نظریات موازنه

1. Balance of Interests

2. Randall Schweller

3. *Unanswered Threats: Political Constraints on the Balance of Power*

4. A Neoclassical Realist Theory of Underbalancing

قدرت در رئالیسم، امنیت نیست که انگیزه دولت‌ها برای شکل دادن به ائتلاف‌هاست، بلکه دولت‌ها برای به دست آوردن منفعت بیشتر در یک سو قرار می‌گیرند (Schweller, 1994: 99).

به این ترتیب، شولر نظریه‌ای را تحت عنوان «موازنه منافع» مطرح می‌کند؛ بدین معنا که دولت‌ها در مواجهه با تهدیدات خارجی، پیش از آنکه به وزن ساختاری تهدید نگاه کنند، محاسبه‌ای از منافع حیاتی خود و پیامدهای احتمالی موازنه‌سازی انجام می‌دهند. تنها در صورتی که تهدید با منافع کلیدی دولت تضاد داشته باشد، و اگر ساختار داخلی اجازه واکنش بدهد، اقدام به موازنه‌سازی صورت خواهد گرفت (Schweller, 2006: 17-19). بنابراین، در نظریه موازنه منافع که در چارچوب رئالیسم نوکلاسیک تعریف می‌شود، علاوه بر ساختار، کارگزار نیز مدنظر قرار می‌گیرد؛ بنابراین، به اعتقاد شولر، تنوع در روش پاسخ دولت‌ها به تغییرات مشابه در یک محیط خارجی از اولویت‌های بازیگران سیاسی و اجتماعی مرتبط و ویژگی‌های ساختاری منحصر به فرد جامعه و حکومت شروع می‌شود که محدودیت‌ها و فرصت‌هایی را برای این بازیگران ایجاد می‌کند که همه آن‌ها منجر به یک یا چند خروجی دیگر می‌شود (نعمتی و همکاران، ۱۴۰۲: ۳۲).

۵. مناسبات فزاینده عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی در چارچوب نظریه

موازنه منافع

همان‌گونه که در بخش پیشین به صورت مبسوط آمد، در نظریه موازنه منافع، توازن نه بر اساس تهدید صرف بلکه بر اساس منافع مشترک شکل می‌گیرد. رژیم صهیونیستی که زمانی دشمن شماره یک کشورهای عربی محسوب می‌شد، با گذر زمان و تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی به سمت همگرایی راهبردی با برخی کشورهای عربی به‌ویژه عربستان سعودی حرکت کرد. با اینکه رژیم صهیونیستی زمانی یک «دشمن سنتی» برای عربستان تلقی می‌شد و عربستان سعودی برای حمایت از کشورهای عربی سرباز نظامی گسیل می‌کرد و بیشترین حمایت مالی را از فلسطینیان به عمل می‌آورد (Fakhro, 2024: 17-22)، اما با گذر زمان و ظهور تهدید مشترک، یعنی ایران و اخوان المسلمین، عربستان نه تنها دیگر تمایلی به موازنه علیه اسرائیل نشان نمی‌داد بلکه دیدگاه یکسانی با رهبران اسرائیل در رابطه با منطقه غرب آسیا و مقابله با جبهه مقاومت به رهبری ایران و اسلام سیاسی سنی در قالب اخوان المسلمین پیدا کرد (Rynhold & Yaari, 2019: 3)؛ چنان‌که پس از انقلاب اسلامی ایران (۱۹۷۹) و پیروزی‌های متعدد رژیم صهیونیستی بر کشورهای عربی در

جنگ‌های ۱۹۴۸، ۱۹۶۷ و ۱۹۷۳، عربستان نیز رژیم صهیونیستی را به‌عنوان واقعیتی در منطقه که باید با آن همکاری کند در نظر گرفت (Ofer, 2023). این روند خود را در قالب طرح ملک فهد (۱۹۸۱) و طرح ملک عبدالله (۲۰۰۲) که به ابتکار «صلح عربی» معروف شد و به تصویب اتحادیه عرب هم رسید، نمود یافت که در آن رژیم صهیونیستی با انجام مجموعه‌ای از اقدامات، مورد شناسایی قرار می‌گرفت (پایه، ۱۴۰۴: ۱۲۵).

چنین امری با گذر زمان و تحولات پس از بیداری اسلامی (۲۰۱۱) شدت بیشتری یافت؛ به‌گونه‌ای که روابط مخفیانه بین برخی نهادها و اشخاص سعودی با رژیم صهیونیستی به مواضع آشکار و علنی تبدیل شد. شاهزاده ترکی الفیصل، سفیر پیشین عربستان سعودی در لندن و واشنگتن و رئیس اطلاعات پادشاهی، در نشستی که در بروکسل توسط صندوق سرمایه‌گذاری مارشال آلمان در سال ۲۰۱۴ برگزار شده بود، در میزگرد مشترکی با رئیس پیشین اطلاعات نظامی اسرائیل (امان)، عاموس یادلین،^۱ درخصوص ابتکار صلح عربی بحث کردند و این دیدار به‌صورت زنده برای بینندگان در سراسر جهان در رسانه‌های اجتماعی و اینترنت پخش می‌شد (جونز و گوزانسکی، ۱۴۰۲: ۱۱۰)؛ بنابراین، مبتنی بر نظریه موازنه منافع، عربستان سعودی اکنون به نوعی هم‌پیمانی ضمنی یا همکاری تاکتیکی با رژیم صهیونیستی روی آورده که به‌طور مثال می‌توان به حمایت ضمنی از پیمان ابراهیم اشاره کرد. این دقیقاً همان استدلالی است که شوالر پیش‌بینی می‌کند «اگر قدرتی قبلاً تهدید بود اما اکنون با منافع کشور هم‌راستا شده، همکاری شکل می‌گیرد نه تقابل» (Schweller, 1994: 80-81).

افزون بر منافع یکسان عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی در نوع نگاه به منطقه برای مقابله با محور مقاومت و اخوان‌المسلمین، دیدگاه مشترک طرفین در رابطه با ایالات متحده و نگرانی آنان از کاهش تعهدات واشنگتن به منطقه نقطه تلاقی دیگری در سیاست خارجی ریاض و تل‌آویو به حساب می‌آید که مبتنی بر منافع مشترک برای مقابله با تهدیدات یکسان است. این امر به‌ویژه در رابطه با دولت اوپاما که استراتژی «چرخش به آسیا» را کلید زد و بدون توجه به نگرانی‌ها و خواسته‌های متحدانش، توافق برجام را با ایران امضا نمود و همچنین دولت ترامپ که واکنشی در مقابل حوادث آرامکو از خود نشان نداد، حائز توجه است؛ بنابراین، همان‌گونه که نیو و و (۱۴۰۱: ۱۱۷) بیان می‌کنند، «سیاست‌های متضاد خاورمیانه‌ای دولت اوپاما و دولت ترامپ، تعامل بین عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی را تسریع و ارتقا بخشیده است».

با این حال، همان‌گونه که در نظریه موازنه منافع مطرح شده، فراتر از نقش عوامل سیستمی و ساختاری نظام بین‌الملل، عوامل داخلی و فراملی در سیاست خارجی کشورها تأثیرگذار است و در رابطه با این پژوهش نیز تحولات در سطح ملی و فراملی منجر به تغییر رویکرد در روابط عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی و ارتقای روابط این دو شده است. از جمله شاخصه‌های بسیاری از کشورهای عرب از جمله عربستان سعودی، ضعف ساختارهای مردم‌سالاری است. این خصیصه باعث تقویت شخصیت‌ها و نخبگان در ساختار حاکمیتی و پررنگ شدن نقش این اشخاص در سیاست خارجی آنها شده است. در واقع، بسیاری از دوستی‌ها و دشمنی‌ها در حوزه کشورهای عربی همواره متأثر از ملاحظات، ذهنیت‌ها، توهمات و یا انگیزه‌ها و منافع شخصی رهبران و نخبگان سیاسی این منطقه بوده است.

در همین راستا، رهبران نسل‌های گذشته جهان عرب و به‌ویژه نخبگان و حاکمان سیاسی نیم‌قرن گذشته آنها، همواره رویکردی محافظه‌کارانه داشته‌اند و کوشیده‌اند از تغییر و تحولات ناگهانی جلوگیری کنند؛ اما اکنون یکی از علل اصلی عادی‌سازی روابط عربستان سعودی با رژیم صهیونیستی تغییر نسل نخبگان در عربستان سعودی است (نعمتی، ۱۳۹۸: ۱۰۹). به تعبیر دیگر، در حالی که تصمیم‌سازان سیاست خارجی نسل پیشین عربستان احتیاط، محافظه‌کاری و شکیبایی را در سیاست خارجی مهم می‌دانستند، انتقال قدرت در قالب نوپاتریمونیالیسم به نسل جدید نخبگان سیاسی عربستان، به اتخاذ سیاست‌های جدید و تهاجمی منجر شده است (محمدی و دیگران، ۱۴۰۲: ۱۶۳).

بنابراین، می‌توان یکی از عوامل کلیدی و تأثیرگذار در تعمیق روابط عربستان سعودی با رژیم صهیونیستی را تغییر در نخبگان و روی کار آمدن رهبران جوان و عمل‌گرا دانست که کمتر به مباحث ایدئولوژیک پایبند هستند و بیشتر به منافع مادی می‌اندیشند. با روی کار آمدن محمد بن سلمان و تکیه وی بر مسند ولی‌عهدی که عملاً اداره امور را بر عهده گرفته، تحولات بنیادینی در عرصه داخلی و خارجی عربستان سعودی رقم خورده است. با حضور بن‌سلمان در مقام ولایت‌عهدی که خود شالوده‌شکنی مهمی در روند انتقال قدرت سیاسی در این کشور به حساب می‌آید، برخی از سیاست‌های این کشور در ابعاد داخلی و خارجی با استحاله‌ای بعضاً عمیق مواجه شد. در بُعد داخلی می‌توان به مواردی همچون احیای نسبی حقوق زنان، ظهور نخبگان جدید حامی تفکرات غرب، کاهش وسیع اختیارات خاندان آل‌شیخ، تطورات عمیق در نظام آموزشی

سعودی‌ها (تألیف و توزیع وسیع کتاب‌های جدید و حذف وسیع آموزه‌های وهابی)، آزادی فعالیت‌های کاباره‌ها و حتی مشروعیت قانونی خریدوفروش مشروبات الکلی (در برخی از شهرهای سعودی) و در بُعد خارجی، می‌توان به تشدید تنش‌ها با جمهوری اسلامی ایران و جبهه مقاومت، تعمیق همگرایی‌ها با کشورهای متحد و عرب منطقه همچون امارات، بحرین و مصر و در نهایت، تلاش برای ایجاد ائتلاف راهبردی با رژیم صهیونیستی اشاره کرد (برزگر و همکاران، ۱۴۰۰: ۸۰).

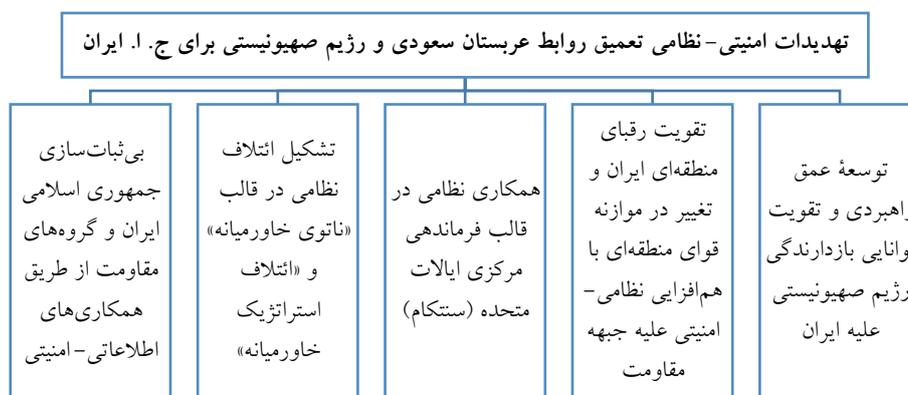
عبور از آرمان‌ها از جمله آرمان فلسطین به هزینه کسب منافع ملی دقیقاً همان اصلی است که نخبگان سعودی را به پیش می‌راند. به تعبیر دیگر، کشورهای عربی از رابطه مستحکم با رژیم صهیونیستی به مراتب بیشتر سود می‌برند تا اینکه رابطه‌شان با این رژیم را به منظور حمایت از فلسطینی‌ها، در حوزه اقتصاد، امنیت، فناوری یا گردشگری متوقف نمایند. عربستان تحت ولی‌عهدی محمد بن سلمان، در حال گذار به دوران جدیدی است که در آن مباحث توسعه‌ای در قالب اجرای برنامه اصلاحات اجتماعی و اقتصادی (چشم‌انداز ۲۰۳۰) در اولویت قرار می‌گیرد و به فناوری، امنیت سایبری و سرمایه‌گذاری نیاز دارد که اسرائیل در آن‌ها می‌تواند کمک‌رسان ریاض باشد. پائول صالحم، پژوهشگر ارشد مؤسسه خاورمیانه، در این زمینه می‌نویسد: «برای عربستان سعودی مدرن و به منظور تحقق کامل چشم‌انداز ۲۰۳۰، تعامل با اقتصاد اسرائیل امری ضروری است» (Salem, 2023).

در نتیجه، منافع توسعه‌محور داخلی عربستان، آن را به همکاری با اسرائیل سوق داده است، حتی اگر از منظر ایدئولوژیک یا دینی تناقض‌هایی وجود داشته باشد. بر مبنای دیدگاه شولر دو تغییر سیستمی صورت گرفته برای عربستان سعودی (سیاست‌های آمریکا و به هم خوردن توازن قوای منطقه‌ای) در تعامل با ملاحظات سیاسی و اقتصادی، رهبران این کشور را تحت تأثیر قرار داده و آن‌ها را به نزدیکی به اسرائیل ترغیب می‌نماید. ملاحظات سیاسی چون حفظ مشروعیت، مقابله با نفوذ ایدئولوژیکی جمهوری اسلامی ایران و توجه به خواست نسل جدید در عربستان در کنار ملاحظات اقتصادی (اجرای طرح‌های اقتصادی مورد نظر محمد بن سلمان)، در کنار ظهور نسل جدید نخبگان در سطح دولت به عنوان متغیر میانجی، منجر به حرکت عربستان به سمت هم‌سویی با اسرائیل شده است (حاجی‌یوسفی و نعمتی، ۱۳۹۸: ۸۶).

۶. پیامدهای نظامی-امنیتی تعمیق مناسبات رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی

برای جمهوری اسلامی ایران و محور مقاومت

یکی از مهم‌ترین پیامدهای تعمیق روابط رژیم صهیونیستی با کشورهای عربی خلیج فارس به‌طور عام و عربستان سعودی به‌طور خاص، افزایش تهدیدات نظامی-امنیتی علیه جمهوری اسلامی ایران است. بر همین اساس، برآیند نزدیکی بیشتر رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی به یکدیگر می‌تواند تقویت همکاری طرفین به همراه ایالات متحده به‌منظور اقدامات امنیتی-اطلاعاتی علیه جمهوری اسلامی ایران باشد و حتی در سناریوهای دورتر، همکاری نظامی برای آسیب رساندن به جبهه مقاومت و جمهوری اسلامی ایران در طرح‌ریزی‌های رهبران آنان مدنظر قرار گیرد. واضح است که محور مقاومت جدا از جمهوری اسلامی ایران نیست و آنچه سبب تضعیف جبهه مقاومت می‌شود به‌طور مستقیم و پربسامد بر امنیت ملی ایران به‌خصوص در حوزه‌های نظامی-امنیتی و سیاسی تأثیر می‌گذارد. بر همین اساس، پیامدهای نظامی-امنیتی حاصل از تقویت مناسبات رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی برای جمهوری اسلامی ایران را می‌توان در موارد زیر بررسی کرد.

شکل ۱- تهدیدات تعمیق روابط عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی در حوزه امنیتی-نظامی برای جمهوری اسلامی ایران

۶-۱. توسعه عمق راهبردی و تقویت توان بازدارندگی رژیم صهیونیستی علیه ایران
اصل ماهیت حضور رژیم صهیونیستی به‌عنوان مهم‌ترین دشمن منطقه‌ای ایران در خلیج فارس تهران را با چالش‌های عدیده امنیتی-نظامی مواجه می‌سازد. نزدیکی جغرافیایی رژیم صهیونیستی به

مرزهای جغرافیایی جمهوری اسلامی ایران منجر به افزایش قدرت رژیم صهیونیستی برای ضربه زدن به ایران می‌شود و امکان ناامنی مرزهای جنوبی کشورمان را افزایش می‌دهد و به سخن دیگر جبهه جنوبی علیه ایران باز می‌شود. رژیم صهیونیستی با حضور رسمی خود در امارات، بحرین و در صورت عادی‌سازی روابط با عربستان سعودی، در ریاض، به راحتی می‌تواند از جمهوری اسلامی ایران جاسوسی کند و تحرکات آن را بیش از پیش رصد نماید. واضح است که هراندازه عوامل رژیم صهیونیستی از نظر جغرافیایی، نزدیک به مرزهای ایران باشند و ریسک حضورشان در این منطقه کمتر باشد، به همان اندازه بر دامنه اقدامات آن‌ها علیه جمهوری اسلامی ایران افزوده خواهد شد و امکان توطئه‌افکنی در داخل مرزهای ایران و تقویت گروه‌های تجزیه‌طلب و تکفیری در مرزهای جنوبی و شرقی ایران افزایش خواهد یافت (مددی، ۱۳۹۹: ۲۶).

حضور متحدان ایران در قالب جبهه مقاومت در محیط پیرامونی رژیم صهیونیستی، همواره به‌عنوان یکی از ارکان قدرت بازدارنده ایران برای مقابله با اقدامات خرابکارانه این رژیم به حساب می‌آید. با وجود این، نزدیکی رژیم صهیونیستی به مرزهای جمهوری اسلامی ایران که زمانی این نزدیکی در مرزهای شمالی (آذربایجان) و غربی (کردستان عراق) بود، با علنی‌سازی روابط ابوظبی و منامه با تل‌آویو، به مرزهای جنوبی ایران نیز گسترش یافته است که این روند با تعمیق مناسبات رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی، می‌تواند روند افزایشی به خود بگیرد. چنین امری در کنار تهدیدات نظامی، اقتصادی، جاسوسی و سایبری می‌تواند قدرت بازدارندگی رژیم صهیونیستی در مقابل ایران را افزایش دهد و به همان میزان نیز قدرت بازدارندگی جمهوری اسلامی ایران کاهش یابد. به سبب نزدیکی مرزهای کشورهای عربی خلیج فارس با جمهوری اسلامی ایران و تمرکز تأسیسات حیاتی جمهوری اسلامی ایران در این منطقه، رژیم صهیونیستی می‌تواند با استفاده از تسلیحات و فناوری‌های نوین نظامی از جمله پهپادها، مهمات سرگردان، شهپادها و دیگر تسلیحات جدیدی که از هوش مصنوعی بهره می‌برند و مزیت انکارپذیری بالایی دارند و همچنین پدافند آن‌ها بسیار سخت است، علیه جمهوری اسلامی ایران اقدام نماید. برای مثال می‌توان به جزیره خارک اشاره کرد که حدود نود درصد صادرات نفت ایران از طریق آن انجام می‌شود که با توجه به فاصله نزدیک مرزها و همچنین قدرت اختفا و انکارپذیری تسلیحات نوین، در شرایط خاص می‌تواند مورد هدف قرار گیرد. استیون سیسمون از جنبه دیگری نیز به موضوع پرداخته و معتقد است که توافق آبراهام می‌تواند مزیت نامتقارن ایران را با ایجاد حضور

نظامی در محدوده دریایی ایران از بین ببرد (Simon, 2021). به تعبیر دیگر، همکاری نظامی عربستان و رژیم صهیونیستی می‌تواند ایران را در خلیج فارس و آبراه‌های منطقه منزوی کند و ناوگان نظامی و تجاری جمهوری اسلامی ایران را به چالش بکشد. به‌طور کلی، نزدیکی روابط ریاض-تل‌آویو می‌تواند دسترسی رژیم صهیونیستی به پایگاه‌های نظامی و نظارتی در نزدیکی ایران را تسهیل کند که این امر تهدیدات اطلاعاتی-امنیتی علیه ایران را افزایش می‌دهد.

افزون بر این، رژیم صهیونیستی که جمهوری اسلامی ایران را دشمن اصلی خود می‌داند، به‌دفعات از تمایل خود به‌منظور حمله علیه ایران سخن به میان آورده و راهبردهایی نیز برای آن اندیشیده است. رژیم صهیونیستی که راهبرد تضعیف و عقب‌ماندگی کشورهای منطقه را از زمان موجودیتش در پیش گرفته، توانمندی صلح‌آمیز هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران را «تهدید وجودی» علیه خود قلمداد می‌کند و از این‌رو، به کرات سعی کرده دست به تخریب و خرابکاری بزند. با این حال، مقامات رژیم صهیونیستی به این نتیجه رسیده‌اند که برای تخریب زیرساخت‌های هسته‌ای باید شرایط و لوازم ضروری را فراهم کنند که یکی از این شرایط، عبور از حریم هوایی کشورهای پیرامونی ایران و اجازه سوخت‌گیری مجدد در آن است (ایلام، ۱۴۰۳: ۴۱). بر همین اساس، عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی می‌تواند گامی رو به جلو برای این هدف اسرائیل باشد. سیسمون می‌نویسد: با توجه به توانایی‌های کنونی اسرائیل، عملیات هماهنگ و پایدار علیه اهدافی در خاک ایران بدون دسترسی مطمئن به پایگاه‌های منطقه‌ای بسیار دشوار خواهد بود. روابط مثبت با کشورهای خلیج فارس برای چنین دسترسی‌ای در درازمدت کلیدی است و بنابراین، برای توان اسرائیل به‌منظور تهدید ایران و خنثی کردن تهدیدی که ایران برای اسرائیل به‌دلیل روابطش با حزب‌الله لبنان ایجاد می‌کند، کلیدی است. روابط نزدیک همچنین ترتیبات اشتراک اطلاعات را رسمی و عمیق‌تر می‌کند (Simon, 2021). بنابراین، چنین امری می‌تواند در آینده روابط منطقه و همچنین چگونگی پیاده کردن راهبردها و تاکتیک‌های ایران تأثیر منفی بگذارد و قدرت بازدارندگی ایران را کاهش دهد و موازنه قدرت را به نفع محور عربی-عبری تغییر دهد. چنان‌که از نظر برخی کارشناسان، اسرائیل با توافق ابراهیم توانسته قابلیت‌های نظامی خود را با موفقیت به در و رودی دشمن قدیمی خود و در قلب خلیج فارس حرکت داده و توازن قدرت را به نفع خود تحکیم بخشیده و تغییر دهد (Norlen & Sinai, 2020).

۶-۲. تقویت رقبای منطقه‌ای ایران و تغییر در موازنه قوای منطقه‌ای با هم‌افزایی

نظامی-امنیتی علیه جبهه مقاومت

همکاری نظامی-امنیتی رژیم صهیونیستی و کشورهای حاشیه خلیج فارس، با توجه به چتر حمایتی ایالات متحده و علاقه بسیار پادشاهی‌های خلیج فارس به ویژه عربستان سعودی به خرید تسلیحات و فناوری‌های نوین امنیتی-اطلاعاتی، به تغییر قابل توجه موازنه قدرت منطقه‌ای منجر می‌شود. امارات و عربستان سعودی که توسط سامانه‌های پدافند ضد موشکی آمریکا (و در آینده رژیم صهیونیستی) محافظت می‌شود می‌تواند با پهپادهای پیشرفته آمریکایی-صهیونیستی و نمایش تسلط هوایی از طریق فناوری‌های رادارگریز، آزادی عملیات ایران در منطقه را محدود کند که این مسئله هم به واسطه اعتماد به نفسی که به این کشورها داده می‌شود و هم به واسطه افزایش همکاری‌های نظامی و مستشاری می‌تواند از ابعاد دفاعی-نظامی برای جمهوری اسلامی ایران تهدیدزا باشد. وزیر دفاع سابق اسرائیل، در مصاحبه‌ای اظهار داشت که «تقویت همکاری نظامی با کشورهای عربی خلیج فارس برای مقابله با تهدیدات ایران یک اولویت است.»

به طور کلی، تعمیق روابط رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی زمینه را برای همکاری دوجانبه از طریق برگزاری رزمایش، همکاری اطلاعاتی-امنیتی و صادرات تسلیحات فراهم می‌سازد. اسرائیل با فناوری‌های پیشرفته نظامی و امنیتی خود می‌تواند تجهیزات پیشرفته‌ای به عربستان ارائه دهد که توانایی مقابله با ایران را افزایش دهد و با انتقال سامانه‌های پیشرفته مانند سامانه‌های دفاع موشکی و پهپادهای شناسایی، قابلیت‌های نظارتی و تهاجمی عربستان را ارتقا دهد. افزون بر این، رژیم صهیونیستی در زمینه جنگ سایبری یکی از پیشرفته‌ترین کشورهاست. همکاری اسرائیل و عربستان در این حوزه می‌تواند تهدیدات سایبری علیه زیرساخت‌های حیاتی ایران را با عاملیت عربستان افزایش دهد.

افزون بر این، با گذر زمان و همان‌گونه که پیش‌تر به آن اشاره شد، اجماعی بین رهبران رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی علیه مقاومت شکل گرفته است. به تعبیر دیگر، ریاض و تل‌آویو ایران و جبهه مقاومت را دشمنان یکسان می‌دانند که امنیت ملی آنان را تهدید می‌کند. به طوری که رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی انصارالله یمن را تهدید مشترک ارزیابی می‌کنند و در برهه‌های زمانی مختلف نیز وارد نبرد با آن شده‌اند. این موضوع از هفت اکتبر به این سو که انصارالله یمن در حمایت از مقاومت فلسطین وارد نبرد با رژیم صهیونیستی شده، بیش از پیش خود

را نشان داده و عملاً یمن به پرونده مشترک بین ریاض و تل‌آویو بدل شده است. این مهم حتی پیش از طوفان الاقصی و در جریان تهاجم عربستان سعودی به یمن نیز وجود داشت، به طوری که تیری میسان، تحلیلگر فرانسوی، بیان می‌کند: «اسرائیل فرمانده به اصطلاح نیروهای مشترک عرب در یمن است و مقر فرماندهی جنگ علیه یمن در عربستان نیست، بلکه در آن سوی باب‌المندب و به دست کسانی است که با بمب‌افکن‌های سعودی یمن را بمباران می‌کنند. سربازان و خلبانان اسرائیلی همکاری تنگاتنگی با رژیم آل‌سعود دارند و ارتش این کشور را یاری می‌دهند، هر چند که این روابط علنی و رسمی نیست» (مقومی و کوشکی، ۱۴۰۱: ۲۰۹).

بنابراین، تعمیق روابط رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی علاوه بر تقویت قدرت نظامی و امنیتی رقبای منطقه‌ای ایران، می‌تواند منجر به اقدام مشترک رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی علیه گروه‌های مقاومت در منطقه شود. این مهم در مورد انصارالله که به طور مستقیم با رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی در تقابل است، بیش از پیش خود را نشان می‌دهد. بر همین اساس، در گزارشی تحت عنوان «بحرانی و مناسب: زمان خروج حوثی‌ها از معادله فرارسیده است»، نسبت به همکاری عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی برای مقابله با انصارالله به عنوان تهدید مشترک، چنین اظهار نظر شده است: یک کمپین نظامی قاطع علیه حوثی‌ها می‌تواند روابط اسرائیل و عربستان سعودی را تقویت کند. عربستان که خود هدف هزاران حمله موشکی حوثی‌ها بوده، ممکن است به واسطه نابودی این تهدید توسط اسرائیل، به عادی‌سازی روابط با این کشور تمایل بیشتری نشان دهد (Goren & Krivine, 2025).

افزون بر این، کارشناس مؤسسه مطالعات امنیت ملی رژیم صهیونیستی در مقاله‌ای عنوان کرد که یکی از راه‌های مقابله با انصارالله تقویت اطلاعات در مورد یمن با استفاده از اطلاعات دقیق و به موقع با همکاری کشورهای خلیج فارس به ویژه امارات و عربستان سعودی است. او ادعا می‌کند که کمپین مؤثر علیه حوثی‌ها به منافع دوجانبه اسرائیل، به ویژه تقویت روابط با امارات، بحرین و عربستان سعودی که همگی حوثی‌ها را تهدیدی مهم می‌دانند خدمت خواهد کرد (Citrinowicz, 2025).

۳-۶. همکاری نظامی دو یا چندجانبه در قالب فرماندهی مرکزی ایالات متحده (سنتکام) حضور اسرائیل در سنتکام (فرماندهی مرکزی ایالات متحده) پیامدهای قابل توجهی برای جمهوری اسلامی ایران در حوزه نظامی و امنیتی دارد. این تحول راهبردی در سال ۲۰۲۱ پس از تصمیم

ایالات متحده برای انتقال اسرائیل از حوزه مسئولیت یوروکام (فرماندهی اروپایی ایالات متحده) به سنتکام و پس از عادی‌سازی روابط کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی رخ داد. پیوستن رژیم صهیونیستی به حوزه سنتکام که یکی از نتایج توافق ابراهیم به شمار می‌آید، مزایای بسیاری برای محور عبری-عربی-غربی دارد؛ چرا که با چنین تحولی یکپارچگی و انسجام این محور در منطقه بیشتر می‌شود و به ادغام بیشتر ارتش رژیم صهیونیستی با نیروهای آمریکا و شرکایش در منطقه می‌انجامد. چنین امری همچنین به محلی برای برقراری ارتباط دیگر کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی می‌گردد و روند همگرایی آنان را تشدید می‌سازد. به تعبیر دیگر، انتقال اسرائیل به حوزه سنتکام می‌تواند همکاری منطقه‌ای نزدیک‌تر و سودمندتر در مورد موضوعات مشخص و تحت نظارت ایالات متحده را فراهم کند و با برگزاری رزمایش‌های مشترک و تبادل اطلاعات ساختارمند، توطئه‌چینی علیه ایران و محور مقاومت را تشدید سازد. به طوری که این امر می‌تواند راه را برای پنتاگون به منظور استفاده بیشتر از این کشور برای عملیات منطقه‌ای (از جمله استقرار مهمات هدایت دقیق) و سلاح‌های مورد نیاز برای نیروهای آمریکایی، اسرائیلی و احتمالاً هم‌پیمانان عرب هموار کند و ابزاری در مسیر عادی‌سازی روابط کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی باشد (المصری، ۲۰۲۵).

انتقال اسرائیل به حوزه سنتکام همچنین می‌تواند ایالات متحده و این کشور را قادر سازد تا دستاوردهای عملیاتی و فنی چشمگیر خود را در دفاع موشکی به یک شبکه هوایی چندلایه مؤثر در سراسر منطقه و در برابر رشد تهدیدات منطقه‌ای از جانب موشک‌ها و هواپیماهای بدون سرنشین ایران و حزب‌الله تقویت کنند. در حال حاضر پدافند موشکی رژیم صهیونیستی (از جمله سامانه‌هایی که توسط ایالات متحده توسعه یافته‌اند) با نیروهای آمریکایی از ایوکام برنامه‌ریزی شده و ادغام شده‌اند، در حالی که سامانه‌های پدافندی پیشرفته ساخت ایالات متحده در میان کشورهای عربی از طریق سنتکام هماهنگ می‌شوند. از این‌رو، مرکز عملیات هوایی مشترک سنتکام به همراه کلیه هم‌پیمانان خاورمیانه‌ای آمریکا و به‌ویژه اسرائیل و تحت یک فرماندهی یکپارچه رزمی می‌تواند به یک مرکز گسترده‌تر و همچنین دفاع مؤثرتر در برابر حمله هوایی و موشکی تبدیل شود. با انجام چنین کاری، رهگیری انواع موشک‌ها (مانند حملات انبوه ایران در سپتامبر گذشته علیه پایگاه‌های هوایی ایالات متحده در عراق و علیه تأسیسات انرژی عربستان) و همچنین کاهش نیاز به سامانه‌های رهگیر متعدد، به لطف وجود فناوری، تشخیص بهتر بین کلاهک‌های موشکی و موتورهای در حال پرواز میسر خواهد شد. همچنین تلفیق و شبکه شدن

سامانه‌های پدافندی کشورهای پیوسته به پیمان ابراهیم، امکان رهگیری موشک‌های ایران بر فراز سرزمین‌های همسایه را توسط اسرائیل بهبود می‌بخشد.

افزون بر این موارد، انتقال اسرائیل به حوزه سنتکام می‌تواند با قرار دادن متحدان اصلی همچون اردن و مصر و نیروهای آمریکایی مستقر در این کشورها در ساختار دفاع موشکی اسرائیل، عمق استراتژیک بیشتری را هم برای ایالات متحده و هم برای اسرائیل فراهم کند. یکی دیگر از مزایای انتقال اسرائیل به حوزه سنتکام تمرینات آموزش مشترک رسمی و منظم بین ایالات متحده، اسرائیل و کشورهای عربی است. تمرین‌های نظامی چندملیتی به‌طور مستقیم بازدارندگی مشترک و اثربخشی نبرد را از جمله در زمینه‌های آمادگی و قابلیت همکاری با قسمت‌ها و یگان‌های دیگر افزایش می‌دهد. این امر می‌تواند برای توسعه یک شبکه دفاع هوایی و موشکی مؤثر به هنگام نبرد و هماهنگی منطقه‌ای مؤثرتر در خصوص سایر توانایی‌ها و مأموریت‌های مهم به‌منظور مقابله با تهدیدات ایران و دیگر بازیگران (از جمله حملات سایبری، ضد تروریسم، عملیات ویژه، آزادی ناوبری، امنیت دریایی، تحرک هوایی، عملیات جاسوسی، حفاظت از زیرساخت‌های حیاتی و عملیات اطلاعاتی) به کار برود. بنابراین، در بسیاری از این مناطق، نیروهای ایالات متحده در خاورمیانه و نظامیان عرب این اقبال را خواهند داشت که به‌طور مستقیم‌تر از تجربیات عملیاتی اخیر و گسترده اسرائیل درس‌هایی بیاموزند (ماکوفسکی، ۱۴۰۱: ۳۰۵-۳۰۶).

بر این اساس، پیوستن رژیم صهیونیستی به حوزه سنتکام امکان شکل‌گیری یک شبکه منطقه‌ای اطلاعاتی، راداری و هشدار علیه حملات موشکی، پهپادها و موشک‌های کروز محور مقاومت را افزایش می‌دهد و عرصه را برای همکاری بیشتر محور عبری-عربی-غربی فراهم می‌سازد (Amidror, 2022). افزون بر این موارد، ائتلاف‌سازی دریایی علیه ایران می‌تواند یکی از گزینه‌های محتمل همکاری‌های نظامی تل‌آویو با کشورهای حاشیه خلیج فارس باشد. چنین امری به‌واسطه امنیت‌سازی تحرکات ایران در خلیج فارس و تنگه هرمز، قابلیت طرح مناسبی دارد که علاوه بر پیامدهای سیاسی و راهبردی، از نظر اقتصادی و روانی نیز می‌تواند برای جمهوری اسلامی ایران تهدیدزا باشد (پیرمحمدی و همکاران، ۱۴۰۱: ۷۹).

از همین‌رو در دو ماه نخست سال ۲۰۲۲، ایالات متحده با برگزاری رزمایش دریایی گسترده‌ای به نام «تمرین دریایی بین‌المللی کاتلکسپرس» و با مشارکت بیش از شصت شریک خود اقدام نمود. این رزمایش با مشارکت چندین کشور خاورمیانه‌ای برگزار شد و کشورهایی که اسرائیل با آن‌ها روابط دارد (از جمله مصر، اردن، مراکش، ترکیه و امارات متحده عربی) و

همچنین کشورهایی که رژیم صهیونیستی روابط دیپلماتیک رسمی با آنها ندارد (نظیر عربستان سعودی، عمان و حتی پاکستان) در آن شرکت کردند. ماهیت و گستره این رزمایش نیز به طور چشم گیری قابل توجه بود؛ چرا که این رزمایش با مشارکت پنجاه ناو، ۹۰۰۰ نیرو و همچنین تجهیزات بدون سرنشین شامل شهادهای سطحی و زیرسطحی بود. این رزمایش بزرگ ترین استفاده از تجهیزات بدون سرنشین دریایی و هوایی در تاریخ به شمار می آید. طبق اعلام ناوگان پنجم ایالات متحده، در این رزمایش از پهپادها و شهپادها و همچنین سایر ناوها در عملیات های نظارتی و امنیت دریایی شبیه سازی شده استفاده شد. شرکت کنندگان همچنین به تمرین «اقدامات مقابله با مین های دریایی» در دریای سرخ، خلیج فارس و همچنین در شاخ آفریقا پرداختند. همان گونه که هورویتز بیان می کند، این رزمایش از مباحث مرتبط با نظامی گری فراتر بود و پیام واضحی را منتقل می کرد؛ شرکای مختلف [ایالات متحده] در راستای این رزمایش در واقع هدف را مقابله با ایران قرار داده اند (Horowitz, 2024: 71).

واحدهای سنتکام، به طور قطع قادر بودند که حتی پیش از حضور رژیم صهیونیستی در این فرماندهی، با واحدهای نیروهای دفاعی اسرائیل تمرینات مشترک انجام دهند. علی رغم چنین قابلیت، اما این امر بدین معنا بود که روابط همچنان محدودتر باقی می ماند و غالباً به شکل تبادلات در سطوح بالای مدیریتی صورت می گرفت. این تبادلات، هرچند با ارزش هستند، اما سطح همکاری و هم افزایی را که از یک متحد نزدیک انتظار می رود فراهم نمی کنند. به سخنی دیگر، عدم حضور اسرائیل در فرماندهی مرکزی ایالات متحده (سنتکام)، نه تنها تأثیری بر روابط نظامی غیرقابل تصور اسرائیل و کشورهای عربی داشت، بلکه بر روابط نظامی ایالات متحده با اسرائیل و همچنین توانایی نیروهای مسلح این دو کشور برای همکاری مؤثر نیز تأثیرگذار بود که چنین امری با انتقال رژیم صهیونیستی به حوزه سنتکام تغییر می یابد.

بنابراین، به طور خلاصه، حضور اسرائیل در سنتکام می تواند به مواردی از این قبیل منجر شود: افزایش و تسهیل هماهنگی نظامی و امنیتی بیشتر با کشورهای عربی، شکل گیری ائتلاف منطقه ای علیه ایران و محور مقاومت، باز شدن پای رژیم صهیونیستی در زیرمنطقه خلیج فارس، برگزاری رزمایش های مشترک بین اعضای سنتکام و تحدید نفوذ ایران، افزایش تبادل اطلاعات و جمع آوری داده های اطلاعاتی، افزایش فشار بر خطوط مواصلاتی ایران و در نهایت تقویت توان بازدارندگی اسرائیل.

۶-۴. تشکیل ائتلاف نظامی در قالب «ناتوی خاورمیانه» و «ائتلاف استراتژیک خاورمیانه» ایده ایجاد یک ائتلاف نظامی مشابه ناتو در خاورمیانه، که گاهی از آن به‌عنوان «ناتوی عربی» یا «ناتوی خاورمیانه» یاد می‌شود، در سال‌های اخیر مطرح شده است. هدف اصلی این طرح ایجاد یک ساختار دفاعی مشترک برای مقابله با تهدیدات منطقه‌ای به‌ویژه از سوی ایران، و تقویت همکاری‌های نظامی و امنیتی بین کشورهای عربی و رژیم صهیونیستی است. در سال‌های اخیر، به‌ویژه پس از امضای پیمان ابراهیم و عادی‌سازی روابط برخی کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی، ایده ایجاد ائتلاف نظامی در خاورمیانه مجدداً مطرح شده است. در دوران ریاست‌جمهوری دونالد ترامپ، این ایده با عنوان «ائتلاف استراتژیک خاورمیانه»^۱ با هدف هماهنگ‌سازی کشورهای عربی مطرح شد تا سپس رژیم صهیونیستی نیز به آن ملحق شود. این ائتلاف هدف اصلی خود را مقابله با تهدیدات ایران و تأمین امنیت و ثبات در منطقه خاورمیانه قرار داده بود.

این ائتلاف و یا همکاری کشورهای منطقه در قالب تشکیل ناتو خاورمیانه‌ای، به‌واسطه ترس کشورهای عربی منطقه از واکنش ایران، برخی محدودیت‌های عملیاتی و اختلاف‌نظر در میان کشورهای عربی، تا امروز شکل نگرفته است (Salacanian, 2023). با این حال، در صورت عادی‌سازی عربستان سعودی با رژیم صهیونیستی و افزایش تنش منطقه‌ای که پس از طوفان الاقصی شاهدش بوده‌ایم و همچنین روی کار آمدن دولت ترامپ و حضور رژیم صهیونیستی در سنتکام، احتمال شکل‌گیری آن، هرچند به‌صورت ضمنی و موردی، وجود دارد. به‌طوری که بخشی از آن را می‌توان در «اجلاس نقب» شاهد بود که امارات متحده عربی، مراکش، مصر، بحرین، ایالات متحده و رژیم صهیونیستی در فلسطین اشغالی و در مارس ۲۰۲۲ به‌منظور گفت‌وگو بر سر امنیت منطقه‌ای گرد هم آمدند. در این اجلاس موضوعات زیادی از جمله حمله روسیه به اوکراین، امنیت غذایی و قیمت انرژی مطرح شد؛ اما مهم‌ترین موضوع در دستور کار تهدید ایران بود. اسرائیل به‌عنوان میزبان این موضوع را مهم‌ترین موضوع می‌دانست و فوریت یافتن متحدان منطقه‌ای با دشمن مشترک احتمالاً هدف اصلی این اجلاس بود (Salami, 2022).

به‌طور کلی، یکی از راهبردهای اصلی و اساسی رژیم صهیونیستی برای مقابله با ایران دنبال کردن یک ائتلاف نظامی به سبک ناتو بین کشورهای عربی منطقه است. همان‌گونه که آنا جیکوبز

و لور فوجر^۱ (۲۰۲۲)، پژوهشگران گروه بحران، می‌گویند، ائتلاف نظامی با کشورهای عربی خلیج فارس، سومین رکن استراتژی اسرائیل برای مقابله با نفوذ ایران در خاورمیانه است. رکن اول توسعه گزینۀ نظامی معتبر برای وارد آوردن ضربه اساسی به برنامه هسته‌ای ایران است. دومین راهبرد کلان اسرائیل شامل تلاش‌هایی برای تضعیف برنامه‌های موشکی و هسته‌ای تهران، از جمله از طریق فشار اقتصادی هماهنگ بین‌المللی و حملات مخفیانه و سایبری به تأسیسات ایران، و همچنین ترور پرسنل کلیدی ایران است. رکن سوم استراتژی اسرائیل که مقامات اسرائیلی آن را به‌عنوان اهداف چندگانه می‌دانند، ترغیب کشورهای عربی خلیج فارس به ائتلاف نظامی است. اسرائیل در درجه اول هدف خود را شبکه دفاع هوایی جمعی، مبتنی بر قابلیت‌های نظامی مشترک متحدان و ارائه سه مزیت خاص خواهد داشت. در سطح کاملاً نظامی به حسگرهای واقع در کشورهای خلیج فارس دسترسی پیدا می‌کند که به فرماندهان اسرائیلی فرصت بیشتری برای مقابله با هرگونه حمله علیه ایران می‌دهد. ثانیاً تشکیل یک ائتلاف این تصور را تقویت می‌کند که گزینه‌های نظامی اسرائیل در حال افزایش است و موقعیت بازدارندگی آن را تقویت می‌کند. به گفته یک مقام امنیتی اسرائیل، «ایران باید ببیند اسرائیل و متحدان منطقه‌ای‌اش تا مرزهایش جلو می‌آیند تا ما را متحدتر ببیند». در نهایت، این اتحاد ائتلاف سیاسی پشت دکترین منزوی کردن ایران را نه تنها در سطح جهانی بلکه در حال حاضر در خود خاورمیانه نیز تقویت خواهد کرد.

ایال ضمیر، از فرماندهان ارشد نظامی رژیم صهیونیستی که در حال حاضر مدیرکل وزارت جنگ این رژیم را بر عهده دارد، در کتاب خود تحت عنوان *مقابله با راهبرد منطقه‌ای ایران*، یکی از مؤلفه‌های اساسی در تقابل با جمهوری اسلامی ایران را تشکیل ائتلاف دفاعی می‌داند که نام آن را «مرکز فرماندهی مشترک ائتلاف دفاعی کشورهای خاورمیانه»^۲ می‌نامد. بر همین اساس می‌گوید: «این ائتلاف برای اهداف دفاعی تشکیل خواهد شد و کارکرد آن به‌عنوان زمینه‌ای برای تقویت دفاع و حفظ امنیت و ثبات منطقه‌ای خواهد بود. اگر ایجاد یک ائتلاف دفاعی رسمی غیرممکن باشد، حداقل باید همکاری‌های منطقه‌ای و ائتلاف‌های موضوعی تقویت شوند» (ضمیر، ۱۴۰۲: ۱۱۳).

در آوریل ۲۰۲۴، پس از حمله گسترده پهپادی و موشکی جمهوری اسلامی ایران به رژیم صهیونیستی، اسرائیل پیشنهاد ایجاد اتحاد رسمی با شرکای منطقه‌ای و غربی را مطرح کرد. این

1. Jacobs & foucher

2. Middle East States Defense Alliance (MESDA)

ائتلاف با هدف تقویت اقدامات امنیتی جمعی علیه ایران شکل گرفت و چنین ابتکاری پس از موفقیت دفع حملات ایران با همکاری کشورهایمانند اردن، ایالات متحده، عربستان و تحت فرماندهی ستاد مرکزی آمریکا انجام شد (Vandenbergcoalition, 2025) که به‌نوعی پتانسیل و امکان‌پذیری چنین همکاری‌ای برای مقابله با ایران و محور مقاومت را برای قدرت‌های استعماری و رژیم صهیونیستی نشان داد. به‌طوری‌که *وال/استریت ژورنال* از شکل‌گیری یک سازوکار دفاعی چندملیتی به رهبری آمریکا خبر داد که در آن برخی کشورهای عربی (از جمله عربستان) با اشتراک‌گذاری داده‌های راداری / اطلاعاتی و دسترسی هوایی علیه جمهوری اسلامی ایران همکاری کردند (Cloud et al, 2024). در همین خصوص، وزیر جنگ وقت اسرائیل، یوآو گالانت اظهار داشت که «ما اینجا فرصتی داریم تا یک ائتلاف استراتژیک علیه این تهدید جدی از سوی ایران ایجاد کنیم؛ تهدیدی که می‌خواهد مواد انفجاری هسته‌ای را بر سر این موشک‌ها قرار دهد.» در همین باره و پس از عملیات وعده صادق ۱ جمهوری اسلامی ایران، رئیس کنونی ستاد کل نیروهای دفاعی رژیم صهیونیستی، هرتری هالوی، در گفت‌وگو با ژنرال مایکل کوریلا، فرمانده ستاد مرکزی آمریکا، همکاری نظامی اسرائیل و ایالات متحده را چنین توصیف کرد: «این همکاری منجر به ایجاد یک ائتلاف دفاعی قوی شد که شب گذشته کارآمدی خود را اثبات کرد» (FDD, 2024). طبق برخی گزارش‌ها، عربستان سعودی علاوه بر اشتراک‌گذاری اطلاعاتی-راداری، در جریان جنگ ۱۲ روزه تحمیلی رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران، در سرنگونی پهپادهای ایرانی نقش ایفا کرده بود که تماماً نشان‌دهنده امکان همگرایی رژیم صهیونیستی و کشورهای عربی، به‌ویژه عربستان سعودی برای خنثی‌سازی اقدامات جمهوری اسلامی ایران است (Presstv, 2025).

به‌طور کلی، رژیم صهیونیستی علی‌رغم ملاحظاتی که کشورهای عربی خلیج فارس دارند، مایل است با این کشورها اتحادی به سبک ناتو داشته باشد تا تهدید ایران را مهار کند (Salacanian, 2023). بر همین اساس نیز اقدامات خرابکارانه خود در زمینه «ایران‌هراسی» را تشدید می‌نماید و به‌دنبال معجزه کردن آنان برای ائتلاف‌سازی نظامی «به‌عنوان سنگری در برابر طرح قدرت و تهدید هسته‌ای تهران» است (Jacobs & foucher, 2022).

از دیدگاه رهبران رژیم صهیونیستی، عادی‌سازی روابط با کشورهای عربی و به‌ویژه عربستان سعودی امکان تشکیل ائتلاف نظامی برای بازدارندگی ایران و در صورت لزوم مقابله با ایران را به

این رژیم می‌دهد. بر همین اساس، هم مقامات رژیم صهیونیستی و هم مقامات ایالات متحده به دنبال افزایش مراودات رسمی و غیررسمی به منظور مشارکت نظامی در قالب سازوکارهای مشخص از جمله «ائتلاف دفاع هوایی خاورمیانه»^۱ هستند که می‌تواند برای مقابله با ایران و نیروهای محور مقاومت مورد استفاده قرار گیرد. افزون بر این، با توجه به حساسیت بسیار بالایی که ائتلاف نظامی رسمی می‌تواند ایجاد کند، ترتیبات چندجانبه همچون همکاری در قالب سنتکام و یا در قالب طرح‌های سازمان ملل، مدنظر مقامات رژیم صهیونیستی و عربی با هدف تداوم مناسبات و مقابله با تهدیدات مشترک ادراک شده است. به عبارت دیگر، همان‌گونه که گزارش شورای آتلانتیک به آن اشاره دارد، «در سطح دیپلماتیک، همکاری میان کشورهای منطقه به منظور ایجاد ائتلاف رسمی هنوز محدود است و برخی کشورهای عربی در برابر همکاری رسمی با رژیم صهیونیستی بر سر دفاع موشکی مقاومت نشان می‌دهند، حتی اگر در عمل اطلاعات راداری خود را با آمریکا و متحدانش به اشتراک بگذارند. این مسئله ایجاد یک چارچوب رسمی برای همکاری دفاعی را دشوار می‌کند» (Samaan, 2025). دقیقاً در چنین چارچوبی، همکاری در قالب رژیم امنیتی ضمنی که پژوهش حاضر بر آن استوار است معنی می‌یابد و اهمیت آن مشخص می‌شود. به طوری که کشورهای عربی منطقه و به‌ویژه عربستان سعودی، در قالب رژیم امنیتی ضمنی توانایی این را دارند که به‌طور ضمنی و غیررسمی همکاری اطلاعاتی، امنیتی و نظامی خود با رژیم صهیونیستی را به‌منظور مقابله با جمهوری اسلامی ایران و محور مقاومت تعمیق بخشند و اجرایی سازند.

۵-۶. بی‌ثبات‌سازی جمهوری اسلامی ایران و گروه‌های مقاومت از طریق

همکاری‌های اطلاعاتی-امنیتی

یکی از اصلی‌ترین پیامدهای نزدیکی عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی به یکدیگر فعال شدن ظرفیت‌های طرفین در بی‌ثبات‌سازی کشورهای محور مقاومت و به‌ویژه جمهوری اسلامی ایران است. در واقع، صهیونیست‌ها همواره به دنبال راهی مطمئن برای نزدیک شدن به محیط پیرامونی ایران بوده‌اند تا ضریب امنیت و موفقیت طرح‌های ضدامنیتی‌شان علیه جمهوری اسلامی ایران را افزایش دهند. در طرف دیگر، عربستان سعودی نیز بی‌ثباتی ایران را گزینه ایده‌آل برای مقابله با

1. Middle East Air Defence Alliance (MEAD)

نفوذ منطقه‌ای ایران و درگیر شدن تهران به موضوعات داخلی می‌داند. قدرت اطلاعاتی و جاسوسی رژیم صهیونیستی در کنار پول و ارتباط عربستان با اقلیت‌های عرب و سنی‌مذهب ایران، عملاً ظرفیتی را برای تل‌آویو و ریاض ایجاد می‌کند که به‌طور مشترک بتوانند بر گسل‌های داخلی جمهوری اسلامی ایران نفوذ کنند و تهران را به بی‌ثباتی بکشانند. رژیم صهیونیستی که از دو دهه پیش اقدامات تروریستی و خرابکارانه خود را در جمهوری اسلامی ایران تشدید کرده و توانسته دانشمندان هسته‌ای، رهبران ارشد نظامی و زیرساخت‌های حساس نظامی و غیرنظامی را مورد هدف قرار دهد، با همکاری مشترک اطلاعاتی و امنیتی عربستان سعودی و دیگر کشورهای عرب خلیج فارس، می‌تواند بر این اقدامات خود بیفزاید و شدت اقدامات خصمانه خود علیه جمهوری اسلامی ایران را افزایش دهد. طبیعی است که هرچه رژیم صهیونیستی، فارغ از رفتارهای غیرهماهنگ‌شده، بتواند مبتنی بر یک هماهنگی با طبقه‌بندی بسیار زیاد در کشورهای پیرامونی ایران حضوری امن داشته باشد، توانایی اجرای عملیات علیه تهران را بیش از پیش خواهد داشت. بر همین اساس، همگرایی عیان عربستان و رژیم صهیونیستی حاوی یک پیام امنیتی خاص به تهران است؛ پیامی که فارغ از ابعاد مختلفش، بعد خرابکاری و بی‌ثبات‌سازی آن می‌تواند حائز اهمیت باشد. رژیم صهیونیستی با هماهنگی عربستان می‌تواند از زمینه جاسوسی مطلوب‌تری در ایران برخوردار باشد. حضور امن در عربستان و بهره‌برداری از خدمات‌دهی و هماهنگی اطلاعاتی و امنیتی با ریاض، به کمک صهیونیست‌ها برای جاسوسی از ایران می‌آید (نعمتی، ۱۳۹۸: ۱۵۵).

در سمت دیگر، علی‌رغم عادی‌سازی روابط جمهوری اسلامی ایران با عربستان سعودی، اما رقابت این دو که در برهه‌های نه‌چندان دور به دشمنی رسیده بود، کماکان بر روابط طرفین سایه افکنده است و آرزوی تضعیف جمهوری اسلامی ایران و محور مقاومت از جانب مقامات سعودی موضوعی نیست که بتوان آن را کتمان کرد. در همین راستا، محمد بن سلمان در ماه آوریل ۲۰۱۶، در گفت‌وگو با تلویزیون ام.بی.سی صریحاً گفت که «تلاش می‌کنیم نبرد را به درون ایران بکشانیم» (Salama, 2017). همکاری عربستان سعودی با رژیم صهیونیستی می‌تواند به آل سعود در تحقق این هدف کمک کند. با توجه به برقراری روابط ریاض-تهران، اما چنین هدفی در سناریوهای منطقه‌ای قابل تحقق است. به‌طور کلی، همکاری اطلاعاتی و امنیتی عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی در ایجاد آشوب داخلی، عملیات رسانه‌ای و روانی، تشدید گسل‌های فرقه‌ای-مذهبی و تأمین اقدامات تروریستی قابل تصور است. انتقال ناامنی به داخل ایران با هدف تضعیف

انسجام و یکپارچگی داخلی جمهوری اسلامی ایران پیگیری می‌شود، موضوعی که در زمره مؤلفه‌های قدرت جمهوری اسلامی ایران است.

۷. نتیجه‌گیری

تحلیل پیامدهای نظامی-امنیتی تعمیق مناسبات رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی برای جمهوری اسلامی ایران و محور مقاومت از مهم‌ترین موضوعات راهبردی منطقه غرب آسیا در دهه اخیر است. این روابط که از یک زاویه، تحولی تاریخی و از زاویه دیگر، تداومی در مسیر همگرایی‌های مبتنی بر منافع امنیتی مشترک تلقی می‌شوند چالشی عمیق و فراگیر را برای ساختار امنیتی و معادلات راهبردی جمهوری اسلامی ایران رقم زده‌اند. پژوهش حاضر با اتکا به چارچوب نظری موازنه منافع رندال شولر، این نتیجه را در پی دارد که تعمیق این مناسبات فراتر از یک اتحاد تاکتیکی صرف است و به‌مثابه یک بازتعریف راهبردی در توازن تهدیدات و منافع در منطقه عمل می‌کند.

در چارچوب نظری موازنه منافع، اتحادها نه تنها بر اساس شدت تهدید بلکه بر مبنای تطابق و همگرایی منافع راهبردی شکل می‌گیرند. از این منظر، روابط رو به گسترش عربستان و اسرائیل محصول ادراک مشترک از تهدیدهای ناشی از جمهوری اسلامی ایران و محور مقاومت است که آن‌ها را به بازیگرانی مقتدر در شکل‌دهی به ساختار امنیتی منطقه بدل کرده است. این روند نشان می‌دهد که این دو کشور، با توجه به هزینه‌ها و فرصت‌های امنیتی، همگرایی نظامی-امنیتی را به‌عنوان راهبردی کارآمد برای مقابله با نفوذ منطقه‌ای ایران انتخاب کرده‌اند. با اینکه تحولات هفتم اکتبر و جنایات رژیم صهیونیستی در غزه شرایط را برای عادی‌سازی روابط و به عبارت دقیق‌تر «علنی‌سازی روابط» بین رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی سخت‌تر کرده است، اما این به‌معنای روی‌گردانی عربستان سعودی از همگرایی با رژیم صهیونیستی و ایالات متحده نیست. حتی جنگ غزه در نظام نخبگانی و تصمیم‌سازان عربستان سعودی می‌تواند منجر به این نتیجه شود که در شرایط حاضر قادرند امتیازات بیشتری از طرف مقابل اخذ کنند. چنین گزاره‌ای با توجه به رفتار عربستان سعودی و کیش شخصیتی رهبران جوان عربستان قابل تأمل است.

در چنین شرایطی، پیامدهای اصلی این روند را باید چندوجهی و عمیق خواند که تمرکز مقاله

حاضر هم بر آن است:

نخست، توسعه عمق راهبردی رژیم صهیونیستی علیه ایران که با استفاده از نزدیکی به عربستان، امکان دسترسی مستقیم به مرزهای جنوبی ایران و افزایش ظرفیت‌های اطلاعاتی و عملیاتی را برای اسرائیل فراهم ساخته است. این امر بازدارندگی متعارف ایران را دچار چالش جدی کرده و به افزایش تهدیدات پیش‌دستانه در سطح منطقه‌ای دامن زده است. این عمق راهبردی امکان اجرای عملیات‌های امنیتی و نظامی هدفمند و با دقت بالاتر را برای اسرائیل فراهم می‌کند که پیش از این به دلیل محدودیت‌های جغرافیایی و سیاسی در منطقه وجود نداشت.

دوم، تقویت رقابت منطقه‌ای ایران و تغییر موازنه قوا در سطح منطقه، با هم‌افزایی نظامی-امنیتی میان عربستان، اسرائیل و متحدان منطقه‌ای آن‌هاست. این تغییر موازنه به تضعیف محور مقاومت و کاهش نفوذ جمهوری اسلامی ایران در کشورهای همسایه و فراتر از آن منجر شده است. ایجاد یک ائتلاف غیررسمی اما کارآمد برای مقابله با محور مقاومت، بازتعریفی از توازن قدرت و تهدیدات منطقه‌ای را رقم زده است که می‌تواند سیاست‌های راهبردی ایران را با چالش‌های جدیدی مواجه سازد.

سوم، همکاری نظامی دو یا چندجانبه در قالب فرماندهی مرکزی ایالات متحده (ستکام) به‌عنوان سکویی برای نهادینه‌سازی این روابط، امکان تبادل اطلاعات، اجرای رزمایش‌های مشترک و هماهنگی در زمینه تهدیدات منطقه‌ای و فرماندهی‌های را فراهم کرده است. این چارچوب همکاری، از منظر ایران، گسترش نفوذ آمریکایی‌ها در منطقه را نیز تشدید کرده و فشارهای راهبردی بر محور مقاومت را افزایش داده است.

چهارم، شکل‌گیری ائتلاف‌های نظامی مانند «ناتو خاورمیانه» و «ائتلاف استراتژیک خاورمیانه» در قالب ابتکارات رسمی و غیررسمی، نشانه‌ای از تلاش برای نهادینه کردن اتحاد امنیتی عربستان و اسرائیل در سطح فراملی است. این ائتلاف‌ها نه تنها به‌عنوان بازوی نظامی منطقه‌ای آمریکا عمل می‌کنند، بلکه می‌توانند زمینه‌ساز تغییرات ساختاری در امنیت منطقه و استقرار تعادل‌های جدیدی به زیان ایران باشند.

پنجم، بی‌ثبات‌سازی ایران و گروه‌های مقاومت از طریق همکاری‌های گسترده اطلاعاتی و امنیتی شامل عملیات سایبری، جمع‌آوری و تبادل اطلاعات حساس، حمایت از جریان‌های اپوزیسیون و برنامه‌ریزی برای اقدامات نفوذی و خرابکارانه، یک فشار سیستماتیک و همه‌جانبه را

بر جمهوری اسلامی ایران تحمیل کرده است. این فشارها نه تنها امنیت ملی ایران را تحت تأثیر قرار داده بلکه انسجام و کارآمدی محور مقاومت را نیز هدف گرفته‌اند.

با توجه به این پیامدها، می‌توان به این جمع‌بندی رسید که روند تعمیق مناسبات نظامی-امنیتی رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی، با بهره‌گیری از فرصت‌های ژئوپلیتیکی و ادراک مشترک تهدید علیه ایران، ساختار امنیتی و توازن قوا را به نفع بازیگران ضدایرانی تغییر داده است. این تحول، ضمن اینکه تهدیدی راهبردی و عملی برای جمهوری اسلامی ایران و متحدان آن محسوب می‌شود، به معنای آغاز مرحله جدیدی از رقابت‌های منطقه‌ای است که بر پایه محاسبات دقیق منافع و تهدیدات شکل گرفته است. از دیدگاه جمهوری اسلامی ایران و محور مقاومت، ضرورت دارد این روند به عنوان یک چالش راهبردی حیاتی در نظر گرفته شود و راهبردهای متناسب با آن تدوین گردد. از جمله اقداماتی که باید در دستور کار قرار گیرد تقویت توان بازدارندگی راهبردی، ارتقای همکاری‌های منطقه‌ای با بازیگران مؤثر دیگر، بهره‌گیری از ظرفیت‌های دیپلماسی فعال و امنیتی، و مقابله هوشمندانه با عملیات‌های اطلاعاتی و امنیتی مشترک دشمنان است. همچنین، توجه به ابعاد نوین تهدیدات همچون جنگ‌های سایبری، عملیات نفوذی و فشارهای اقتصادی و رسانه‌ای، بخشی از راهکارهای ضروری برای حفظ ثبات و امنیت ملی محسوب می‌شود. در نهایت، این پژوهش نشان می‌دهد که تعمیق مناسبات امنیتی عربستان و اسرائیل نمادی از یک بازی پیچیده مبتنی بر منافع راهبردی است که تأثیرات آن فراتر از مرزهای جغرافیایی دو کشور، کل منطقه غرب آسیا را تحت تأثیر قرار خواهد داد. جمهوری اسلامی ایران با آگاهی از این واقعیت، باید ضمن بازتعریف سیاست‌های دفاعی و امنیتی، رویکردی جامع و چندسطحی برای مقابله با این چالش‌ها اتخاذ نماید تا بتواند جایگاه خود را در معادلات منطقه‌ای حفظ و تقویت کند.

منابع

فارسی

ایلام، ایهود. (۱۴۰۳). *راهبردهای رژیم صهیونیستی در غرب آسیا (پرونده ایران)*. ترجمه محمد محمدی ثانی، امیررضا مقومی و سید مهدی نبوی، تهران: انتشارات دانشگاه جامع امام حسین (ع).

برزگر، ابراهیم؛ خرمشاد، محمدباقر؛ رهبر، عباسعلی؛ عالیشاهی، عبدالرضا. (۱۴۰۰). «ریشه‌ها و پیامدهای امنیتی نفوذ رژیم صهیونیستی در خلیج فارس با تأکید بر نقش محوری محمد بن سلمان»؛ *آفاق امنیت*، ۱۴(۵۲)، ۷۹-۱۰۳. https://ps.ihu.ac.ir/article_206808.html

پاپه، ایلان. (۱۴۰۴). *تاریخچه‌ای مختصر از مناقشه فلسطین و اسرائیل*. ترجمه امیررضا مقومی و پرهام پوررمضان. تهران: انتشارات کتابستان.

پیرمحمدی، سعید؛ طاهری، طاهر؛ باباتبار، ابوالقاسم. (۱۴۰۱). «تأثیر طرح توافق ابراهیم بر امنیت محور مقاومت در منطقه غرب آسیا در دوره ترامپ»؛ *آفاق امنیت*، ۱۵(۵۴)، ۶۹-۹۱. https://jms.ihu.ac.ir/article_207203.html

جونز، کلایو؛ گوزانسکی، یوئل. (۱۴۰۲). *دشمنان برادر: اسرائیل و پادشاهی‌های خلیج فارس*. ترجمه امیررضا مقومی و مصطفی محمدجانی، تهران: نشر جوینده.

حاجی‌یوسفی، امیرمحمد؛ نعمتی، امیرحسین. (۱۳۹۸). «صف‌آرایی عربستان سعودی با اسرائیل از نگاه نظریه‌های روابط بین‌الملل»؛ *فصلنامه تحقیقات سیاسی و بین‌المللی*، ۴۰(۱)، ۷۰-۸۹. <https://doi.org/10.30495/pir.2019.668891>

شجاعی، امیررهام. (۱۴۰۳). «نقد سازه‌انگارانه نظریه رئالیسم نئوکلاسیک؛ با تأکید بر مفهوم موازنه منافع رندال شولر»؛ *مطالعات فرهنگ دیپلماسی*، ۳(۲)، ۲۸-۴۹. http://www.sjcds.ir/article_209676.html

ضمیر، ایال. (۱۴۰۲). *مقابله با راهبرد منطقه‌ای ایران؛ رویکردی جامع و بلندمدت*. ترجمه احسان دارابی و امیررضا مقومی، تهران: انتشارات مؤسسه آینده‌پژوهی جهان اسلام.

ماکوفسکی، مایکل. (۱۴۰۱). «پیمان ابراهیم؛ الحاق اسرائیل به حوزه مأموریتی ستکام». در *پیمان ابراهیم؛ فصلی جدید در روابط رژیم صهیونیستی با جهان عرب*. به اهتمام امیررضا مقومی و محمد حاتمی‌نژاد، تهران: مؤسسه ابرار معاصر.

محمدی، محمدرضا؛ برزگر، کیهان؛ قادری، نفیسه‌سادات. (۱۴۰۲). «تحلیل جایگاه نئوپاتریمونیالیسم در سیاست خارجی عربستان سعودی»؛ *مطالعات بنیادین و کاربردی جهان اسلام*، ۵(۴)، ۱۶۳-۱۸۷. <https://doi.org/10.22034/FASIW.2024.414114.1283>

مددی، جواد. (۱۳۹۹). «چارچوبی برای شناخت عادی‌سازی دولت‌های عربی با رژیم صهیونیستی و پیامدهای آن»؛ *مطالعات راهبردی جهان اسلام*، ۲۱(۲)، ۵-۳۲. <https://www.magiran.com/p2229111>

مقومی، امیررضا؛ کوشکی، محمدصادق. (۱۴۰۱). «فرصت‌ها و چالش‌های سیاسی و امنیتی رژیم صهیونیستی در بحران یمن (۲۰۱۱-۲۰۲۲)»؛ *مطالعات دفاع مقدس و نبردهای معاصر*، ۴(۶)، ۲۰۱-۲۳۴.
<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.25386328.1401.4.1.8.9>

نعمتی، امیرحسین. (۱۳۹۸). *بررسی مناسبات عربستان سعودی با اسرائیل و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران*. رساله دکتری روابط بین‌الملل گرایش امنیت بین‌الملل، دانشگاه شهید بهشتی.

نعمتی، امیرحسین؛ نائیج، علیرضا؛ ترکاشوند، جلال. (۱۴۰۲). «تحولات و پویایی‌های بخش جنوبی محیط پیرامونی ج. ا. ایران؛ دلایل و زمینه‌ها»؛ *تحقیقات سیاسی و بین‌المللی*، ۵۴(۱۵)، ۲۹-۴۳.
<https://doi.org/10.30495/pir.2023.1976088.3591>

نوریان، اردشیر؛ قیاسی، امیر. (۱۴۰۴). «بررسی علل و روند همگرایی اسرائیل و اعراب و پیامدهای امنیتی آن برای ایران»؛ *پژوهش‌های راهبردی سیاست*، ۱۴(۵۳)، ۹۹-۱۴۴.
<https://doi.org/10.22054/qps.2024.78104.3375>

نیو، سونگ؛ وو، تونگیو. (۱۴۰۱). «تغییرها و روندها در روابط فعلی عربستان سعودی و اسرائیل»؛ در *پیمان ابراهیم؛ فصلی جدید در روابط رژیم صهیونیستی با جهان عرب*. به اهتمام امیررضا مقومی و محمد حاتمی‌نژاد، تهران: مؤسسه ابرار معاصر.

عربی

بلحول، ناسیم؛ فشر، عطاالله. (۲۰۲۴). «التفاعلات الدبلوماسية غير المعلنة: العلاقات السرية العربية الإسرائيلية»؛ *المجلة الجزائرية للأمن الإنساني*، ۹(۲)، ۵۶۷-۵۸۱.
<https://asjp.cerist.dz/en/article/249027>

المصری، بلال. (۲۰۲۵). «القيادة العسكرية الأمريكية المركزية: إدارة أمريكية للتطبيع العسكري العربي-الصهيوني»؛
<https://democraticac.de/?p=102483>

References

- Aderet, O. (2023). "The Secret History of Israeli-Saudi Relations". <https://www.haaretz.com/israel-news/2023-10-01/ty-article-magazine/highlight/the-secret-history-of-israeli-saudi-relations/0000018a-ebc3-d3af-a3ce-ebc3d6ed0000>
- Altaf, A. & David, S. (2023). "Saudi Israeli Relations: The Benefits and Implications of an Alliance". *Journal of Student Research*, 12(1). <https://doi.org/10.47611/jsrhs.v12i1.3321>
- Amidror, Y. (2022). "A New Middle East". Retrieved From: <https://jiss.org.il/en/amidror-a-new-middle-east/>
- Barzegar, E.; khorramshad, M.; Rahbar, B. & Alishahi, A. (2021). "The Origins and Consequences of Israeli Influence Syndrome in the Persian Gulf with Emphasis on the Pivotal role of Saudi Arabia and Analysis of Its Consequences". *Security Horizons*, 14(52), 79-103. [In Persian]. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.25381857.1400.14.52.3.7>

- Citrinowicz, D. (2025). "The Solution to the Houthis Problem Is Not in Iran". *INSS Insight* No. 1930.
- Cloud, D. S.; Lieber, D.; Kalin, S. & Said, S. (2024). "How the U.S. Forged a Fragile Middle Eastern Alliance to Repel Iran's Israel Attack". <https://www.wsj.com/world/middle-east/how-the-u-s-forged-a-fragile-middle-eastern-alliance-to-repel-irans-israel-attack-4a1fbc00>
- Eilam, E. (2024). *The Strategies of the Zionist Regime in West Asia (The Iran File)*. Translated by Mohammadi Sani, M.; Moghavemi, A. R. & Nabavi, S. M. Tehran: Imam Hossein Comprehensive University Publications. [In Persian].
- Fakhro, E. (2024). *The Abraham Accords: The Gulf States, Israel, And The Limits Of Normalization*. Columbia University Press
- FDD. (2024). "Israel Proposes International Coalition Against Iran". https://www.fdd.org/analysis/2024/04/14/israel-proposes-international-coalition-against-iran/?utm_source=chatgpt.com
- Goren, A. & Krivine, E. (2025). "Critical and opportune: Time to take the Houthis out of the equation". <https://www.jns.org/critical-and-opportune-time-to-take-the-houthis-out-of-the-equation/>
- Horowitz, M. (2024). *Hope and Despair: Israel's Future in the New Middle East*. Hurst.
- Jacobs, A. & Foucher, L. (2022). "The Myth of an Emerging Mideast NATO". <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/united-arab-emirates-israel-palestine-saudi>
- Jones, C. & Guzansky, Y. (2023). *Brotherly Enemies: Israel and the Gulf Monarchies*. Translated by Moghavemi, A. R. & Mohammadjani, M. Tehran: Juyandeh Publications. [In Persian].
- Madadi, J. (2021). "A framework for recognizing the normalization of Arab states' relations with the Zionist regime and its consequences". *Journal of Islamic World Strategic Studies*, 21(2), 5-32. [In Persian]. <https://www.magiran.com/p2229111>
- Makovsky, M. (2022). "The Abraham Accords; Israel's Accession to CENTCOM's Area of Responsibility". In *The Abraham Accords; A New Chapter in the Relations of the Zionist Regime with the Arab World*. Edited by Moghavemi, A. R. & Hataminejad, M., Tehran: Abrar Moaser Institute. [In Persian].
- Moghavemi, A. R. & Koushki, M. S. (2022). "Political and Security Opportunities and Challenges of the Zionist regime in Yemen crisis (2011-2022)". *Bi-Quarterly Scientific Journal of Sacred Defense Studies and Contemporary Battles*, University of Imam Hussein, 4(6), 201-234. [In Persian]. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.25386328.1401.4.1.8.9>
- Mohammadi, M. R.; Barzegar, K. & Ghaderi, N. A. (2024). "Analysis of the Role of Neopatrimonialism in the Foreign Policy of Saudi Arabia". *The Fundamental and Applied Studies of the Islamic World*, 5(4), 163-187. [In Persian]. <https://doi.org/10.22034/FASIW.2024.414114.1283>
- Nemati, A. H. & Hajjousefi, A. M. (2019). "Saudi Arabia's alignment with Israel from the perspective of international relations theories". *Political and International Researches Quarterly*, 40(11), 70-89. [In Persian]. <https://doi.org/10.30495/pir.2019.668891>
- Nemati, A. H. (2019). *A Study of Saudi Arabia's Relations with Israel and its Impact on the National Security of the Islamic Republic of Iran*. PhD Thesis in International Relations (International Security specialization), Shahid Beheshti University. [In Persian].

- Nemati, A. H.; Naeaj, A. R. & Torkashvand, J. (2023). "Developments and dynamics of the southern part of the surrounding environment of I. R. of Iran; Reasons and contexts". *Political and International Researches Quarterly*, 54(15), 29-43. [In Persian]. <https://doi.org/10.30495/pir.2023.1976088.3591>
- Niu, S. & Wu, T. (2022). "Changes and Trends in Current Saudi-Israeli Relations". In *The Abraham Accords; A New Chapter in the Relations of the Zionist Regime with the Arab World*. Edited by Moghavemi, A. R. & Hataminejad, M., Tehran: Abrar Moaser Institute. [In Persian].
- Norlen, T. & Sinai, T. (2020). "The Abraham Accords – Paradigm Shift Or Realpolitik?" Retrieved From: <https://www.marshallcenter.org/en/publications/security-insights/abraham-accords-paradigm-shift-or-realpolitik>
- Nourian, A. & Ghiyasi, A. (2025). "The Causes and Process of Israel–Arab Integration and Its Security Implications for Iran". *Political Strategic Studies*, 14(53), 99-144. [In Persian]. <https://doi.org/10.22054/qps.2024.78104.3375>
- Pappé, I. (2025). *A Brief History of the Palestine-Israel Conflict*. Translated by Moghavemi, A. R. & PourRamazan, P. Tehran: Ketabestan Publications. [In Persian].
- Pirmohammadi, S.; Taheri, T. & Babatabar, A. (2022). "The Impact of the Abraham Agreement Plan on Resistance -Based Security in the West Asian Region during the Trump Presidential Period". *Security Horizons*, 15(54), 69-91. [In Persian]. https://ps.ihu.ac.ir/article_207203.html?lang=en
- Presstv. (2025). "Saudi Arabia covertly blocked Iranian drones launched at Israeli targets: Report". <https://www.presstv.ir/Detail/2025/07/03/750527/Iran-US-Saudi-Arabia-Israel-CENTCOM>
- Rynhold, J. & Yaari, M. (2019). "The quiet revolution in Saudi-Israeli relations". *Mediterranean Politics*, 26(2), 260–268. <https://doi.org/10.1080/13629395.2019.1699267>
- Salacanian, S. (2023). "Middle Eastern NATO: A bridge too far?" <https://www.newarab.com/analysis/middle-eastern-nato-bridge-too-far>
- Salama, M. (2017). "Will Saudi Arabia take the battle to Iran - with America's blessing?" <https://www.middleeasteye.net/opinion/will-saudi-arabia-take-battle-iran-americas-blessing>
- Salami, M. (2022). "Negev summit: The budding Israeli-Arab alliance against Iran". <https://www.newarab.com/analysis/negev-summit-budding-israeli-arab-alliance-against-iran>
- Salem, P. (2023). "The oncoming Saudi-Israeli normalization: Obstacles, opportunities, and the US role". <https://www.mei.edu/publications/oncoming-saudi-israeli-normalization-obstacles-opportunities-and-us-role>
- Samaan, J. L. (2025). "What the Gaza war reveals about the limitations of missile defense". <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/what-the-gaza-war-reveals-about-the-limitations-of-missile-defense/>
- Schweller, R. L. (1994). "Bandwagoning for Profit: Bringing the Revisionist State Back In". *International Security*, 19(1), 72-107. <https://doi.org/10.2307/2539149>
- Schweller, R. L. (2004). *Unanswered Threats: A Neoclassical Realist Theory of Underbalancing*. International Security.
- Schweller, R. L. (2006). *Unanswered Threats: Political Constraints on the Balance of Power*. Princeton University Press.

-
- Shojaie, A. (2025). "Constructivist criticism of neoclassical realism; Emphasizing Randall Shuler's concept of balance of interests". *Scientific Journal on Culture of Diplomacy Studies*, 3(2), 49-28. [In Persian]. http://www.sjcds.ir/article_209676.html?lang=en
- Simon, S. (2021). "Israel and the Persian Gulf: A Source of Security or Conflict?" *Quincy Brief* No. 13. <https://quincyinst.org/research/israel-and-the-persian-gulf-a-source-of-security-or-conflict/#>
- Vandenbergcoalition. (2025). "Deals of the Century: Solving the Middle East". <https://vandenbergcoalition.org/deals-of-the-century-solving-the-middle-east/>
- Zamir, E. (2023). *Confronting Iran's Regional Strategy; A Comprehensive and Long-Term Approach*. Translated by Darabi, E. & Moghavemi, A. R., Tehran: Institute for Islamic World Futures Studies Publications. [In Persian].